

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων**

**Ηράκλειο, 04 Δεκεμβρίου 2023
Αρ. πρωτ.: 409656**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Γιατρομανωλάκη
Ευαγγελία
Τηλέφωνα : 2813400235
e-mail : tyso@crete.gov.gr

ΠΡΟΣ: -Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας
Γενικής Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Δ/σης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

ΚΟΙΝ.: - Αντιπεριφερειάρχες ΠΕ & ΠΚ
- Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού
Σχεδιασμού ΠΚ
- Δήμοι Περιφέρειας Κρήτης

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθμ. **54/2023** απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας.

Σας διαβιβάζουμε για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της υπ' αριθ. **54/2023** απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας (**πρακτικό Ν° 12/28-11-2023**) που αφορά στην Έκφραση άποψης επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της **αναδιαμορφωμένης πρότασης 6ης Αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020**

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Βαρδιάμπαση Νίκη

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος ΠΚ
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
Τμήμα Συλλογικών Οργάνων**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ:**

**Απόσπασμα Πρακτικού Νο 12/28-11-2023
Αριθμός Απόφασης 54/2023**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Τρίτη 28 Νοεμβρίου 2023** και ώρα **11:00 π.μ.**, συνήλθε σε δια ζώσης συνεδρίαση η **Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας, στο Ηράκλειο** (Περιφερειακό Κατάστημα, Πλατεία Ελευθερίας 01), ύστερα από τη με αριθ. πρωτ.: **384252/14-11-2023** πρόσκληση του Προέδρου της.

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νόμιμα τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη, παραβρέθηκαν:

1	Ξυλούρης Νικόλαος	Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος	πρόεδρος της Επιτροπής
2	Σκουλάς Νικόλαος	Περιφερειακός σύμβουλος	τακτικό μέλος
3	Χανιωτάκη - Μυλωνάκη Μαρία	» »	» »
4	Γύπαρης Κωνσταντίνος	» »	» »
5	Αλεξάκης Γιώργος	» »	» »
6	Κακογιαννάκης Νικόλαος	» »	» »
7	Δανδουλάκης Κωνσταντίνος	» »	» »
8	Μανούσκακας Ιωάννης (Βλαντάς)	» »	» »
9	Κουκλινός Ανδρέας	» »	» »
10	Κονταξάκης Γεώργιος	» »	» »
11	Μαρινάκης Αλέξανδρος	» »	
12	Ματαλλιωτάκης Γεώργιος	» »	» »
13	Τζεδάκης Σταύρος	» »	Ως τακτικό μέλος

Από τη συνεδρίαση απουσίαζαν τα τακτικά μέλη της Επιτροπής κ.κ.:
Δοξαστάκης Ζαχαρίας, Παπαδεράκης Αντώνιος και Κουρουπάκης Αναστάσιος.

Στη συνεδρίαση:

α) Παραβρέθηκαν οι κ.κ.: Καγιαμπάκη Άννα προϊσταμένη Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, Καργάκη Λένα προϊσταμένη τμήματος Κλιματικής Αλλαγής και Ενεργειακού Σχεδιασμού Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, Δαφνομήλη Δήμητρα προϊσταμένη τμήματος Περιβάλλοντος Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, Παρασύρης Γιάννης μελετητής, Χαραλαμπάκης Γεώργιος μελετητής (θέμα 3) και συνεργάτης (θέμα 4), Βογιατζή Χρυσάνθη ειδική σύμβουλος Αντιπεριφερειάρχη Περιβάλλοντος ΠΚ, Σαμαριτάκης Νίκος υπάλληλος Δ/σης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ΠΚ και για την τήρηση των πρακτικών οι:

Βαρδιάμπαση Νίκη και Γιατρομανωλάκη Ευαγγελία υπάλληλοι Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων ΠΚ.

β) Συμμετείχε μέσω τηλεδιάσκεψης ο κ.: Νικολουδάκης Εμμανουήλ προϊστάμενος τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας ΠΕ Ρεθύμνου.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας, κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ Α1°: Έκφραση άποψης επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της αναδιαμορφωμένης πρότασης 6ης Αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020

Η Επιτροπή Περιβάλλοντος και Χωροταξίας έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Του Ν. 1650/1986: «Για την προστασία του περιβάλλοντος»,

β) Του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

γ) Του Ν. 3852/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

δ) Του Ν. 4014/2011: «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος»,

ε) της αριθμ. 1649/45-15-1-2014 ΚΥΑ, η οποία αφορά στην «εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων και τρόπου ενημέρωσης του κοινού και συμμετοχής του ενδιαφερόμενου κοινού στη δημόσια διαβούλευση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α΄ της απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής υπ' αριθμ. 1958/2012 (ΦΕΚ Α΄ 21),

όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

2. Το Π.Δ. 149/2010 με θέμα: «**Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης**» (ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α΄) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β΄ 26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

3. Την αριθμ. 3/2022 απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου (**πρακτικό Ν° 02/27-01-2022**), που αφορά: **α) στη Σύσταση Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Περιφέρειας Κρήτης, β) στον Καθορισμό αριθμού των μελών της και γ) στη Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Περιφερειακού Συμβουλίου προς την Επιτροπή,** για το δεύτερο ήμισυ της θητείας των Περιφερειακών Αρχών από 27-01-2022 έως 31/12/2023

4. Το ΦΕΚ 660 τ. Β/15-02-2022 που αφορά τη δημοσίευση της αρ. **3/2022** απόφασης Περιφερειακού Συμβουλίου ΠΚ.

5. Τη με αριθμ. πρωτ. 411382/30-12-2022 απόφαση Περιφερειάρχη Κρήτης (ΑΔΑ: 63ΓΡ7ΛΚ-ΔΩΘ), που αφορά στην παράταση θητείας του κ. Ξυλούρη Νικολάου, Αντιπεριφερειάρχη στον τομέα Περιβάλλοντος ΠΚ, έως 31-12-2023 (ΦΕΚ 1231/31-12-2022).

6. Την αριθμ. πρωτ. 5280/09-01-2023 απόφαση Περιφερειάρχη, που αφορά στον ορισμό προέδρου Επιτροπής Περιβάλλοντος & Χωροταξίας Π.Κ. έως 31.12.2023.

7. Το με αριθμ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/105030/6915/12-10-2023 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Γενικής Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής - Δ/σης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, με το οποίο μας διαβιβάστηκε στο Περιφερειακό Συμβούλιο η Μ.Π.Ε. για το αναφερόμενο έργο.

8. Το με αριθμ πρωτ. **394815/21-11-2023** έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναθέτουσα Αρχή είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος «ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ» (τέως Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ). **Αρμόδια αρχή** για την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) είναι η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ.

Α) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2014-2020»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ) αποτελεί το κύριο μέσο για την επίτευξη των εθνικών στόχων του ΕΣΠΑ 2014-2020 για **τους δύο τομείς Μεταφορών και Περιβάλλοντος**.

Σε ό,τι αφορά τον Τομέα Μεταφορών το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ δίνει έμφαση και προτεραιότητα στις παρεμβάσεις που αφορούν στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών ΔΕΔ-Μ, σύμφωνα με το Στρατηγικό Πρόγραμμα Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) της χώρας, και πλέον σύμφωνα με το εγκεκριμένο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (ΕΣΣΜ).

Στον Τομέα **Μεταφορών**, οι παρεμβάσεις του Προγράμματος εστιάζουν κυρίως:

- Στη σταδιακή ολοκλήρωση του βασικού σιδηροδρομικού άξονα της χώρας ΠΑΘΕ/Π, σε συνέργεια με την κοινοτική διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη/ Connecting Europe Facility».
- Στην υλοποίηση επιλεγμένων τμημάτων του αναλυτικού οδικού δικτύου, που ενισχύουν τη συνεκτικότητα του οδικού και του συνολικού ΔΕΔ-Μ συμπληρωματικά προς τις ήδη ολοκληρωμένες παρεμβάσεις (μέσω Συμβάσεων Παραχώρησης) του ΕΠ-ΕΠ 2007-2013
- Στη δημιουργία νέων ή/και τη βελτίωση υφιστάμενων υποδομών λιμένων και περιφερειακών νησιωτικών αεροδρομίων του ΔΕΔ-Μ της χώρας,
- Σε συνδέσεις τους με το διευρωπαϊκό οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο που ενισχύουν την περιφερειακή κινητικότητα και βελτιώνουν τη συνδεσιμότητα απομακρυσμένων ή/και νησιωτικών περιοχών.
- Επιπλέον, το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ εστιάζει στην προώθηση των καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με στόχο τη σημαντική αύξηση της χρήσης περιβαλλοντικά φιλικών μέσων μεταφοράς στα μητροπολιτικά κέντρα της χώρας. Οι σχετικές παρεμβάσεις αφορούν την ολοκλήρωση της βασικής γραμμής ΜΕΤΡΟ και της επέκτασής της στη Θεσσαλονίκη, καθώς και την ολοκλήρωση της επέκτασης της γραμμής 3 (Χαϊδάρη – Πειραιάς) στο ΜΕΤΡΟ Αθήνας. Σε μικρότερο βαθμό το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ χρηματοδοτεί παρεμβάσεις βελτίωσης των επιπέδων οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και της αεροναυτιλίας.

Σε ό,τι αφορά τον **Τομέα Περιβάλλοντος** οι παρεμβάσεις του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ υλοποιούνται με βασική προτεραιότητα τη συμμόρφωση με το Ευρωπαϊκό Περιβαλλοντικό Κεκτημένο (ΕΠεΚ), λαμβάνοντας υπόψη την ιεράρχηση των αναγκών που προκύπτουν συνδυαστικά από την εθνική προτεραιοποίηση και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Για τη μεγιστοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων προωθούνται στρατηγικές συνέργειες με τα λοιπά Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που συγχρηματοδοτούν αντίστοιχες δράσεις.

Στον Τομέα Περιβάλλοντος οι παρεμβάσεις του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ εστιάζουν κυρίως:

- Σε έργα υποδομής για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας (ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, τηλεθερμάνσεις πόλεων) καθώς και στον εκσυγχρονισμό του συστήματος μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας,
- Σε έργα υποδομής για την αντιπλημμυρική προστασία,
- Σε έργα υποδομής για τη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων,
- Σε έργα υποδομής για την διαχείριση υδατικών πόρων (έργα υδρεύσεων, αφαλατώσεων, περιορισμού διαρροών).
- Σε έργα υποδομής για τη βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος.
- Επιπλέον, το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ εστιάζει στην υποστήριξη της διαμόρφωσης, εφαρμογής και αξιολόγησης περιβαλλοντικών πολιτικών στους τομείς (α) της παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών πόρων (εφαρμογή Οδ. 60/2000/ΕΚ, Οδ. 2006/7/ΕΚ και λοιπών σχετικών Οδηγιών), (β) της αντιμετώπισης των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής, (γ) της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.
- Τέλος στο πλαίσιο του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ προωθείται η στήριξη οικιακών καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας που πλήττονται από αυξήσεις τιμών ενέργειας.

Οι Στρατηγικοί Στόχοι του Ε.Π. ΥΜΕΠΕΡΑΑ για τις **Μεταφορές** έχουν διατυπωθεί ως ακολούθως:

- α. Προώθηση της ολοκλήρωσης μέρους των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών και σιδηροδρομικών) και περαιτέρω ανάπτυξη / αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ (με έμφαση στο οδικό και σιδηροδρομικό, αλλά και επιλεγμένες παρεμβάσεις λιμένων και αεροδρομίων),
- β. Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και εκσυγχρονισμός του συστήματος μεταφορών,
- γ. Βελτίωση της ασφάλειας μεταφορών,
- δ. Ανάπτυξη και επέκταση βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς και λοιπών καθαρών επιφανειακών μέσων). Αντίστοιχα, οι Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ για το **Περιβάλλον** στην ΠΠ 2014-2020 έχουν διατυπωθεί ως ακολούθως:
- ε. Εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στους τομείς των Αποβλήτων και των Υδάτων.
- ζ. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή - Πρόληψη και Διαχείριση Κινδύνων.
- η. Διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.
- θ. Αστική Αναζωογόνηση.
- ι. Έξυπνη διαχείριση της ενέργειας.

Στο κεφάλαιο 5 της ΣΜΠΕ γίνεται μια επισκόπηση του αρχικού ΕΠ Υποδομές Μεταφορών Περιβάλλον Αειφόρος Ανάπτυξη και των πέντε αναθεωρήσεων που ακολούθησαν.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το περιεχόμενο του εξεταζόμενου Επιχειρησιακού Προγράμματος της 6^{ης} Αναθεώρησης. Η διάρθρωση της πρότασης της 6ης αναθεώρησης του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 περιλαμβάνει Άξονες Προτεραιότητας, που σχετίζονται με διαφορετικούς Θεματικούς Στόχους, έχουν συγκεκριμένες Επενδυτικές Προτεραιότητες και συγκεκριμένες Δράσεις. Οι παρεμβάσεις (υποδομές και θεσμικά μέτρα) του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 επικεντρώνονται σε 17 Άξονες Προτεραιότητας, συμπεριλαμβανόμενης της Τεχνικής Βοήθειας, και σε 34 Ειδικούς Στόχους.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται συνοπτικά η πρόταση με την αντίστοιχη κατανομή των πόρων:

Συνοπτική παρουσίαση της διάρθρωσης του αναθεωρημένου ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικοί Στόχοι
ΑΠ 1 ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ & ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ (ΤΣ)	3.07%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7i Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΣ 1 Συμβολή στην ολοκλήρωση του βασικού Διευρωπαϊκού (core TEN-T) σιδηροδρομικού άξονα ΠΑΘΕ/Π
			ΕΠΠ 7iii Ανάπτυξη και αποκατάσταση ολοκληρωμένων, υψηλής ποιότητας και διαλειτουργικών σιδηροδρομικών συστημάτων, και προώθηση μέτρων για τη μείωση του θορύβου	ΕΣ 10 Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στο σιδηροδρομικό ΔΕΔ-Μ με ταυτόχρονη εξοικονόμηση ενέργειας
ΑΠ 3 ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ (ΤΣ)	13.41%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7i Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΣ 2 Ενίσχυση της προσπελασιμότητας περιοχών της χώρας, με υλοποίηση σημαντικών τμημάτων του ΔΟΔ
				ΕΣ 3 Βελτίωση των επιπέδων οδικής ασφάλειας του αναλυτικού ΔΟΔ και εφαρμογή συναφών δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης των τροχαίων ατυχημάτων
ΑΠ 4 ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ (ΕΤΠΑ)	1.13%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7a Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΣ 2 Ενίσχυση της προσπελασιμότητας περιοχών της χώρας, με υλοποίηση σημαντικών τμημάτων του ΔΟΔ
				ΕΣ 3 Βελτίωση των επιπέδων οδικής ασφάλειας του αναλυτικού ΔΟΔ και εφαρμογή συναφών δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης των τροχαίων ατυχημάτων
ΑΠ 5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ (ΕΤΠΑ)	1.10%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7b Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	ΕΣ 4 Ενίσχυση της συνδεσιμότητας δυσπρόσιτων / νησιωτικών περιοχών για την αντιμετώπιση κοινωνικών / αναπτυξιακών προβλημάτων

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικό Στόχο
ΑΠ 6 ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ (ΤΣ)	1.92%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7i Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στο δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	ΕΣ 7 Εκσυγχρονισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών εμπορευματικών μεταφορών λιμένων του βασικού ΔΕΔ-Μ στο διάδρομο Αδριατικής – Ιονίου
				ΕΣ 8 Ενίσχυση της ασφάλειας των θαλάσσιων επιβατικών και εμπορευματικών μεταφορών και της αποτελεσματικότητας της έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα
ΑΠ 7 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΕΡΟΝΑΥΤΙΛΙΑΣ (ΤΣ)	1.26%	ΘΣ 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΕΠΠ 7ii Ανάπτυξη και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	ΕΣ 9 Βελτίωση της συνδεσιμότητας και του επιπέδου εξυπηρέτησης αεροσκαφών και επιβατών σε περιφερειακά νησιωτικά αεροδρόμια του ΔΕΔ-Μ
				ΕΣ 11 Βελτίωση της ασφάλειας εγκαταστάσεων σε νησιωτικά αεροδρόμια του ΔΕΔ-Μ και βελτίωση της ασφάλειας αεροναυτιλίας
ΑΠ 8 ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ (ΕΤΠΑ)	15.38%	ΘΣ 4 Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ΕΠΠ 4e Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	ΕΣ 12 Προώθηση των καθαρών αστικών και προαστιακών μεταφορών (Μετρό και Προαστιακός) στη μητροπολιτική περιοχή της Θεσσαλονίκης
ΑΠ 9 ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΤΣ)	5.42%	ΘΣ 4 Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ΕΠΠ 4v Προώθηση στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλα τα είδη περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	ΕΣ 13 Προώθηση των καθαρών αστικών μεταφορών (Μετρό) στη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας
				ΕΣ 14 Προαγωγή της βιώσιμης αστικής κινητικότητας για μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των αστικών μεταφορών στο περιβάλλον στη

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικοί Στόχοι
				μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας και Θεσσαλονίκης
ΑΠ 10 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ ΜΕΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ (ΕΤΠΑ)	7.74%	ΘΣ 4 Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ΕΠΠ 4c Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης.	ΕΣ 15 Εξοικονόμηση ενέργειας στο Δημόσιο, ευρύτερο Δημόσιο Τομέα και στον τομέα της στέγασης
			ΕΠΠ 4g Πρώθηση της χρήσης της συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού με υψηλή απόδοση βάσει της ζήτησης για χρήσιμη θερμότητα	ΕΣ 39 Μείωση της εξάρτησης της Χώρας από το πετρέλαιο
ΑΠ 10B ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ ΠΟΥ ΠΛΗΤΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΥΞΗΣΕΙΣ ΤΙΜΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	8.34%	ΘΣ 9 Πρώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ΕΠΠ 9iv Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	ΕΣ 38 Στήριξη οικιακών καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας που πλήττονται από αυξήσεις τιμών ενέργειας
ΑΠ 11 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΤΣ)	3.03%	ΘΣ 5 Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων μέσω στοχευμένων δράσεων υποστήριξης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, και αντιμετώπισης υψηλής επικινδυνότητας πλημμυρικών φαινομένων	ΕΠΠ 5i Στήριξη των επενδύσεων για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και των τεχνικών που βασίζονται στο οικοσύστημα	ΕΣ 18 Ενίσχυση της Προσαρμοστικότητας στην Κλιματική Αλλαγή
			ΕΠΠ 5ii Πρώθηση των επενδύσεων για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφάλιση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης των καταστροφών	ΕΣ 19 Πρόληψη, διαχείριση και αποκατάσταση καταστροφών από πλημμύρες
ΑΠ 12: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	0.26%	ΘΣ 6 Διατήρηση και	ΕΠΠ 6.b Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να	ΕΣ 20 Βελτίωση και διασφάλιση του πλαισίου

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικό Στόχοι
ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ		προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, περιορισμό του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας	ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας και διασφάλιση της εφαρμογής του
			ΕΠΠ 6.d Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών	ΕΣ 21 Βελτίωση του πλαισίου διατήρησης, διαχείρισης και αποκατάστασης των οικοσυστημάτων της βιοποικιλότητας
			ΕΠΠ 6.e Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνησης και απολύμανσης των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	ΕΣ 22 Βελτίωση του πλαισίου διαχείρισης και εφαρμογής για την αναβάθμιση της πολιτικής για την Χωρική Ανάπτυξη
ΑΠ 13 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ (ΕΤΠΑ) ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΤΣ)	0.04%	ΘΣ 6 Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στους τομείς	ΕΠΠ 6.b Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ΕΣ 23 Βελτίωση και διασφάλιση του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας στις Περιφέρειες Ν. Αιγαίου και Στ. Ελλάδας
			ΕΠΠ 6.d Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών	ΕΣ 24 Συμπλήρωση και σταδιακή Ολοκλήρωση Υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων κατά κατηγορία Οικισμών με βάση τις
Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικό Στόχοι
		των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών		κατευθύνσεις της Οδηγίας για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ)

		παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, περιορισμό του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας	ΕΠΠ 6.e Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	ΕΣ 25 Βελτίωση του πλαισίου διαχείρισης και εφαρμογής για την αναβάθμιση της πολιτικής για την Χωρική Ανάπτυξη στις Περιφέρειες Ν.Αιγαίου και ΣΤ. Ελλάδας
ΑΠ 14 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟ Σ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)	32.72%	ΘΣ 6 Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής	ΕΠΠ 6i Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κερτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ΕΣ 26 Πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση, χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης
				ΕΣ 27 Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, με βάση τους επικαιροποιημένους ΠΕΣΔΑ. - Διασφάλιση της αυτάρκειας σε δίκτυα υποδομών ανάκτησης και διάθεσης.
				ΕΣ 28 Βελτίωση της διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων και της περιβαλλοντικής αποκατάστασης Ρυπασμένων Χώρων από Βιομηχανικά - Επικίνδυνα Απόβλητα
			ΕΠΠ 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κερτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη	ΕΣ 20 Βελτίωση και διασφάλιση του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας και διασφάλιση της εφαρμογής του

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικό Στόχο
		ρύπανσης, περιορισμό του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας	μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ΕΣ 29 Βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων κατά κατηγορία Οικισμών με βάση τις κατευθύνσεις της Οδηγίας για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ)

				ΕΣ 30 Βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων κατά κατηγορία Οικισμών με βάση τις κατευθύνσεις της Οδηγίας για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ)
			ΕΠΠ 6iii Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προώθηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος, μεταξύ άλλων μέσω και του δικτύου Natura 2000, και των πράσινων υποδομών	ΕΣ 32 Ανάσχεση της Απώλειας της Βιοποικιλότητας και της Υποβάθμισης των Λειτουργιών των Οικοσυστημάτων
			ΕΠΠ 6iv Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	ΕΣ 33 Ανάσχεση της Απώλειας της Βιοποικιλότητας και της Υποβάθμισης των Λειτουργιών των Οικοσυστημάτων
ΑΠ 14Β ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΓΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ΕΤΠΑ)	4.12%	ΘΣ 6 Διατήρηση και προστασία περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω δράσεων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της	ΕΠΠ 6a Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ΕΣ 26 Πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση, χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης
				ΕΣ 27 Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, με βάση τους επικαιροποιημένους ΠΕΣΔΑ. - Διασφάλιση της αυτάρκειας σε δίκτυα υποδομών ανάκτησης και διάθεσης.

Άξονας Προτεραιότητας	Ποσοστό Κατανομής Πόρων του ΕΠ (%)	Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες	Ειδικό Στόχοι
		Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων και των υδάτων, εμβληματικών παρεμβάσεων για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, και στοχευμένων δράσεων για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, περιορισμό	ΕΠΠ 6b Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	ΕΣ 29 Βελτίωση της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων κατά κατηγορία Οικισμών με βάση τις κατευθύνσεις της Οδηγίας για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ)

		του θορύβου και προστασία της βιοποικιλότητας		
ΑΠ 15 ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΠΑ	0.26%			ΕΣ 34 Ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων των Αξόνων Προτεραιότητας ΕΤΠΑ του Προγράμματος
ΑΠ 16 ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	0.79%			ΕΣ 36 Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής των Αξόνων Προτεραιότητας ΤΣ του Προγράμματος. ΕΣ 37 Ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων των Αξόνων Προτεραιότητας ΤΣ του Προγράμματος

Α.1 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Τομέας Μεταφορών

Ο προγραμματισμός του τομέα Μεταφορών αφορά, στην πλειονότητα των Αξόνων Προτεραιότητάς του, πεπερασμένο πλήθος έργων σημαντικού προϋπολογισμού. Στη συνέχεια γίνεται ονομαστική αναφορά σε έργα και αποτύπωση των απαιτούμενων ενεργειών:

1. Ενσωμάτωση νέων ως προς την 5η Αναθεώρηση έργων στον προγραμματισμό, που θα ολοκληρωθούν από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ ή ως τμηματοποιημένα από πόρους του Προγράμματος ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021- 2027, όπως:

- κατασκευή νέων σιδηροδρομικών έργων επί του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ),
- κατασκευή συνήθων οδικών έργων επί του ΔΕΔ-Μ ή συνδέσεις με αυτό,
- υλοποίηση νέων δράσεων οδικής ασφάλειας,
- υλοποίηση νέων δράσεων ασφάλειας ναυσιπλοΐας,
- υλοποίηση νέων δράσεων για τη βελτίωση του συστήματος αστικών συγκοινωνιών,
- πρόδρομες εργασίες για τη Γραμμή 4 του Μετρό, ως αυτοτελές έργο.

Οι διαδικασίες ένταξης των προαναφερόμενων παρεμβάσεων στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ έχουν ολοκληρωθεί, αξιοποιώντας εμπροσθοβαρή εξειδίκευση, πριν την έγκριση της 6ης Αναθεώρησης.

2. Αύξηση και ενιαία αντιμετώπιση του Funding Gap σε 80% για όλα τα έργα ΜΕΤΡΟ των Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ08 και του Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ09 του Προγράμματος, προκειμένου να αυξηθούν τα αιτήματα πληρωμής επί των επιλέξιμων δαπανών των έργων.

3. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του υπο-τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών λαμβάνοντας υπόψη τα έργα που παραμένουν στο Πρόγραμμα καθώς και την προοπτική ολοκλήρωσής τους. Πιο συγκεκριμένα:

- Στον Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ01 μεταφέρεται, από τον υπό κατάργηση ΑΠ02, το έργο «Υπολειπόμενες εργασίες σιδηροδρομικής υποδομής, επιδομής, ηλεκτροκίνησης στο ΣΣ. Αθηνών και σύνδεση του με Μετρό - Β' φάση ΣΣ Αθηνών».
- Τμηματοποιούνται όλα τα νέα σιδηροδρομικά έργα και θα ολοκληρωθούν από πόρους του Προγράμματος ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027.
- Από τον προγραμματισμό του ΑΠ01 αφαιρείται το έργο «Προμήθεια συστήματος GSM-R με συναφείς υπηρεσίες και φορητό εξοπλισμό για τμήματα του ΠΑΘΕ/Π» που μεταφέρεται στο Πρόγραμμα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027.

4. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του υπο-τομέα των θαλάσσιων μεταφορών λόγω της προβλεπόμενης:

- Τμηματοποίησης ή/και μεταφοράς σημαντικών έργων ασφάλειας ναυσιπλοΐας στο Πρόγραμμα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027 (Προμήθεια Σκαφών για τις ανάγκες του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, VTΜΙS).
- Ολοκλήρωσης του έργου της Γ1 Φάσης του λιμανιού της Ηγουμενίτσας ως ημιτελές.

5. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του υπο-τομέα των αεροπορικών μεταφορών λόγω των προβλεπόμενων:

- Μεταφοράς έργων ασφάλειας αεροναυτιλίας στο Πρόγραμμα ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027.

- Ολοκλήρωσης έργων περιφερειακών νησιωτικών αεροδρομίων ως ημιτελή.

6. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του υπο-τομέα των καθάρων αστικών μεταφορών λόγω των προβλεπόμενων:

- Μεταφοράς του έργου της προμήθειας των φιλο-περιβαλλοντικών ηλεκτρικών λεωφορείων για Αθήνα και Θεσσαλονίκη στο Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ 2021-2027.

▪ Μη συμπερίληψη στον προγραμματισμό του υπο-τομέα καθαρών αστικών μεταφορών της δράσης για τη συγχρηματοδότηση των CNG λεωφορείων (CNG: φυσικό αέριο υπό πίεση), όπως ζητήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Τομέας Περιβάλλοντος

Ο προγραμματισμός του τομέα Περιβάλλοντος αφορά στην πλειονότητα των Αξόνων Προτεραιότητάς του, μεγάλο πλήθος συνήθων έργων μικρού προϋπολογισμού. Στη συνέχεια γίνεται ομαδοποίηση έργων, κατά την αποτύπωση των απαιτούμενων ενεργειών, με εξαίρεση τις νέες σημαντικές παρεμβάσεις.

1. Ενσωμάτωση στον προγραμματισμό τεσσάρων παρεμβάσεων, με σημαντικές δαπάνες, συνολικού ύψους της τάξης των 765 εκ. €, για τις οποίες υπάρχει συνεχής διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη διάρκεια των ετών 2022 (β', γ' και δ' τρίμηνα) και 2023 (α' εξάμηνο). Πρόκειται για τα εξής έργα:

▪ Ανάπλαση Φαληρικού Όρμου με εκτιμώμενες δαπάνες, έως τις 31/12/2023, ύψους 106 εκ.€ ΣΔΔ (Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη). Πρόκειται για έργο συμβασιοποιημένο, του οποίου η πρώτη φάση είχε ξεκινήσει με ίδιους πόρους της Περιφέρειας Αττικής.

Είναι Μεγάλο Έργο προς τμηματοποίηση και ολοκλήρωση από πόρους του Προγράμματος ΠΕΚΑ (Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή) 2021-2027. Το έργο έχει ενταχθεί στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ στο σύνολό του (έκδοση απόφασης ένταξης: 6/3/2023) στον ΑΠ14 σε Πρόσκληση του υποτομέα της Αστικής Αναζωογόνησης.

▪ Έργο Διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ (Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας), Φάση II, Διασύνδεση Κρήτη – Αττική, με εκτιμώμενες δαπάνες, έως τις 31/12/2023, ύψους 313 εκ. €.

Είναι Μεγάλο Έργο, τμηματοποιημένο, προς ολοκλήρωση από πόρους του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027. Η Α' Φάση του έργου έχει ενταχθεί στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ (έκδοση απόφασης ένταξης: 21/6/2023) στον Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ10 σε Πρόσκληση που εκδόθηκε αποκλειστικά για αυτό και με χρήση σημαντικής υπερδέσμευσης. Η συνεργασία με το JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) έχει ολοκληρωθεί με τη διαμόρφωση του σχετικού Completion Note (Αναφορά Ολοκλήρωσης).

Πρόκειται για έργο συμβασιοποιημένο, με πέντε συμβάσεις που έχουν υπογραφεί τον Μάιο του 2020. Η δυνατότητα καταχώρησης του συνόλου των προαναφερόμενων επιλέξιμων δαπανών και η αντίστοιχη απορρόφηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) του Προγράμματος εξαρτάται από την έγκριση της 6ης Αναθεώρησής του.

▪ Power Pass, με εκτιμώμενες δαπάνες, έως τις 31/12/2023, ύψους 296 εκ.€ ΣΔΔ (Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη).

Αφορά την οικονομική ενίσχυση οικιακών καταναλωτών ηλεκτρικού ρεύματος που δόθηκε για την κάλυψη πρώτης κατοικίας ή φοιτητικής στέγης εντός Ελλάδος. Όλες οι προς συγχρηματοδότηση δαπάνες καταβλήθηκαν εντός του έτους 2022 από τον κρατικό προϋπολογισμό.

▪ Πρόγραμμα «Ανακυκλώνω - Αλλάζω Θερμοσίφωνα», με εκτιμώμενες δαπάνες, έως τις 31/12/2023, ύψους 50 εκ.€ ΣΔΔ (Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη).

▪ Αφορά στην οικονομική ενίσχυση ευάλωτων νοικοκυριών, που υποστηρίζονται για να καλύψουν το κόστος κατανάλωσης ενέργειας, με την αντικατάσταση ενεργοβόρων ηλεκτρικών θερμοσίφωνων, με νέους - σύγχρονης τεχνολογίας - ηλιακούς θερμοσίφωνες.

Οι δύο τελευταίες δράσεις ενσωματώνονται στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ, βάσει του Καν. (ΕΕ) 2023/435, με τη δημιουργία του νέου Άξονα Προτεραιότητας ΑΠ10Β (βλ. Παράρτημα Ι). Δεδομένου ότι ο νέος ΑΠ10Β θα είναι 100% συγχρηματοδοτούμενος,

οι σχετικές δαπάνες συνολικού ύψους 246 εκ.€ αντιστοιχούν σε ΚΣ προς απορρόφηση.

Επισημαίνεται ότι απαιτείται η έγκριση της 6ης Αναθεώρησης για να γίνουν όλες οι απαραίτητες διαχειριστικές ενέργειες (εξειδίκευση, πρόσκληση, ένταξη, καταχώρηση δαπανών).

2. Τροποποίηση της προσέγγισης αντιμετώπισης των επιλέξιμων δαπανών στον ΑΠ11 για τα αντιπλημμυρικά έργα του ΥΠΥΜΕ (Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών), που υποστηρίζονται από δάνεια της ΕΤΕΠ (Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων) και της EBRD (European Bank of Reconstruction and Development). Πιο συγκεκριμένα, όπως συμφωνήθηκε με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι δυνατή πλέον η καταχώριση του 100% των δαπανών που θα πραγματοποιηθούν έως 31/12/2023 για τα εν λόγω έργα, έναντι προηγούμενης θεώρησης που επέτρεπε τη δήλωση του 1/3 αυτών (λόγω της υποστήριξης των δέκα αντιπλημμυρικών έργων του ΥΠΥΜΕ και από δάνεια της ΕΤΕΠ και της EBRD).

3. Ενσωμάτωση νέων παρεμβάσεων στον προγραμματισμό του υπο-τομέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων με έμφαση σε δράσεις ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή, σύμφωνα με τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της πρότασης 6ης Αναθεώρησης, που είχε υποβληθεί επίσημα μέσω SFC τον Οκτώβριο του 2021.

▪ Ως αποτέλεσμα γίνεται εσωτερική ανακατανομή των πόρων του υπο-τομέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων με αύξηση στους πόρους για δράσεις ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή (ΚΠΠ17). Οι ενέργειες που έχουν δρομολογηθεί αφορούν σε:

- *Νέα Προγράμματα ανακύκλωσης στις Περιφέρειες Αττικής και Νοτίου Αιγαίου,*
- *Νέους δικαιούχους για έργα ανακύκλωσης (ΦΟΔΣΑ, ΥΠΕΝ),*
- *Πιλοτικές δράσεις διαχείρισης της χωριστής συλλογής και μεταφοράς των οργανικών και ανακυκλώσιμων υλικών σε Δήμους της Χώρας (Pay as you throw – Gain as you short)*

Οι διαδικασίες ένταξης των προαναφερόμενων παρεμβάσεων στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ έχουν ολοκληρωθεί, αξιοποιώντας εμπροσθοβαρή εξειδίκευση, πριν την έγκριση της 6ης Αναθεώρησης του. Τα έργα είναι υπό τη διαχειριστική αρμοδιότητα της ΕΥΔ/ΠΕΚΑ & ΠΟΛ.ΠΡΟ. («Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία»). Κάποια θα ολοκληρωθούν ως τμηματοποιημένα από πόρους του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027.

4. Ενσωμάτωση στη στοχοθεσία του Προγράμματος των στοιχείων πλήθους νέων συμβασιοποιημένων ή υπό συμβασιοποίηση έργων διαχείρισης υδατικών πόρων από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» του ΥΠΕΣ (όπου είχαν ενταχθεί με αμιγώς εθνική χρηματοδότηση για έργα των ΟΤΑ) στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Οι διαδικασίες αξιολόγησής τους και ένταξης στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ έχουν δρομολογηθεί αξιοποιώντας εμπροσθοβαρή εξειδίκευση, πριν την έγκριση της 6ης αναθεώρησης του. Οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται σταδιακά στο ΟΠΣ (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα).

Τα έργα είναι υπό τη διαχειριστική αρμοδιότητα της ΕΥΔ/ΠΕΚΑ & ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ. Σημαντικό μέρος αυτών θα ολοκληρωθούν από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και τα υπόλοιπα θα ολοκληρωθούν ως τμηματοποιημένα από πόρους του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027.

5. Ενσωμάτωση στη στοχοθεσία του Προγράμματος των στοιχείων πλήθους νέων συνήθων ώριμων έργων του τομέα Περιβάλλοντος, που εντάχθηκαν μετά από υποβολή προτάσεων σε νέες Προσκλήσεις της ΕΥΔ/ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ όπως αυτές εκδόθηκαν από το δ' τρίμηνο του 2021 έως το α' τρίμηνο του 2023, και αφορούν στους υπο-τομείς:

- Διαχείριση υδατικών πόρων (έργα διαχείρισης διαρροών σε υφιστάμενα δίκτυα ύδρευσης, έργα ύδρευσης, εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης).

- Αντιπλημμυρικής προστασίας πόλεων (έργα διευθέτησης χειμάρρων/ρεμάτων).
- Αστικής αναζωογόνησης (έργα μικροκινητικότητας, αναπλάσεις, βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, κ.ά.).

Τα έργα είναι υπό τη διαχειριστική αρμοδιότητα της ΕΥΔ/ΠΕΚΑ&ΠΟΛ.ΠΡΟ. Σημαντικό μέρος αυτών θα ολοκληρωθούν από το ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ και τα υπόλοιπα θα ολοκληρωθούν ως τμηματοποιημένα από πόρους του Προγράμματος ΠΕΚΑ 2021-2027.

6. Ενσωμάτωση στη στοχοθεσία του Προγράμματος των στοιχείων πεπερασμένου πλήθους νέων συμβασιοποιημένων ή υπό συμβασιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων, που μεταφέρονται από το ΠΕΠ Αττικής στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ. Πρόκειται για έργα του τομέα Περιβάλλοντος αστικής αναζωογόνησης, υπό τη διαχείριση των εξής ΕΦΔ του Προγράμματος: ΕΥΔ/ΠΕΚΑ & ΠΟΛ.ΠΡΟ, ΕΥΔ/ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗ, 3 Αστικές Αρχές της Περιφέρειας Αττικής.

Οι διαδικασίες μεταφοράς των έργων στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ έχουν ολοκληρωθεί, αξιοποιώντας εμπροσθοβαρή εξειδίκευση, πριν την έγκριση της 6ης Αναθεώρησης του. Οι σχετικές δαπάνες καταχωρούνται σταδιακά στο ΟΠΣ.

Όσα έργα τμηματοποιηθούν θα συγχρηματοδοτηθούν είτε από το Πρόγραμμα ΠΕΚΑ 2021-2027 είτε από το Περιφερειακό Πρόγραμμα ΑΤΤΙΚΗ 2021-2027.

Ειδικά τα έργα αστικής αναζωογόνησης των 3 Αστικών Αρχών της Περιφέρειας Αττικής θα ολοκληρωθούν από διασφαλισμένους πόρους ΟΧΕ, υπό τον ΣΠ5, του Περιφερειακού Προγράμματος ΑΤΤΙΚΗ 2021-2027, όπως έχει συμφωνηθεί με την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή.

7. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του ΑΠ14B λόγω μεταφοράς των πόρων ΕΤΠΑ όλων των κατηγοριών Περιφερειών στον ΑΠ10, όπου απαιτούνται για τη συγχρηματοδότηση του Μεγάλου Έργου Διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ, Φάση II, Διασύνδεση Κρήτη – Αττική.

8. Επικαιροποίηση του περιεχομένου και της στοχοθεσίας του ΑΠ14 στους υπο-τομείς της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων και των λυμάτων λαμβάνοντας υπόψη τα έργα που μεταφέρονται από τον ΑΠ14B στον ΑΠ14, λόγω αντίστοιχης μείωσης των πόρων του (βλ. αμέσως προηγούμενο σημείο 6).

Αναλυτικότερα στο **Παράρτημα** παρουσιάζονται συνοπτικά τα Αναμενόμενα Αποτελέσματα (σύμφωνα με τα σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης της εξεταζόμενης αναθεώρησης του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ανά Ειδικό Στόχο, καθώς και τα είδη των Δράσεων που περιλαμβάνονται ανά Ειδικό Στόχο της πρότασης 6ης αναθεώρησης του αναθεωρημένου ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020.

Εντοπίζονται ενδεικτικές δράσεις που αφορούν την Περιφέρεια Κρήτης, όπως:

1. Η αναβάθμιση τμημάτων του Βορείου Οδικού Άξονα Κρήτης, (περιλαμβάνει τις δράσεις «αναβάθμιση οδικού άξονα ΒΟΑΚ, τμήμα Γούρνες – Χερσόνησος», «Αναβάθμιση ΒΟΑΚ κατά τμήματα και Σύνδεση αστικών περιοχών με τον ΒΟΑΚ (Μουρνιές)») που ενισχύουν τόσο τη διασυνδεσιμότητα / συμπληρωματικότητα του οδικού δικτύου της Κρήτης με τα άλλα μεταφορικά δίκτυα του νησιού, όσο και τη σύνδεση σημαντικών πόλεων/τουριστικών πόλων της Κρήτης και

2. Δράσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας Βορείου Οδικού Άξονα Κρήτης, (αφορά δράσεις βελτίωσης της οδικής ασφάλειας σε επικίνδυνα σημεία του ΒΟΑΚ, με εστιασμένες βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις για βελτίωση των τμημάτων υψηλής επικινδυνότητας) του Άξονα Προτεραιότητας 4.

3. Η δράση «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας» που αφορά στην υλοποίηση του 1ου σταδίου της Φάσης II του έργου διασύνδεσης της Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) του Άξονα Προτεραιότητας 10, Ειδικός Στόχος 39.

Β) Η ΣΜΠΕ του Προγράμματος

Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) έχει συνταχθεί με σκοπό την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προτάσεων, που περιέχονται στην 6η Αναθεώρηση του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020, η προσέγγισή τους σε στρατηγικό επίπεδο και τέλος η ανάδειξη της βέλτιστης επιλογής ανάμεσα στις προτεινόμενες εναλλακτικές λύσεις.

Β.1) ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ

Για τις ανάγκες οριστικοποίησης της διαμόρφωσης του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, εξετάστηκαν σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τρία εναλλακτικά σενάρια ως εξής:

➤ Βασικό Σενάριο – Συνήθως, το Βασικό Σενάριο αφορά στην περίπτωση της Μηδενικής Λύσης, καθώς γίνεται η υπόθεση ότι δεν τίθεται σε εφαρμογή το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και εξετάζονται οι επιπτώσεις της επιλογής αυτής, με βάση τις υφιστάμενες τάσεις εξέλιξης.

Ωστόσο, στα πλαίσια της παρούσας εξετάζεται η αναθεώρηση του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ και ως εκ τούτου το Βασικό Σενάριο αφορά στην υπόθεση ότι τίθεται σε εφαρμογή η 6η αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συνεπώς εξετάζονται οι επιπτώσεις της εφαρμογής της προηγούμενης έκδοσης του ΕΠ, δίχως δηλαδή την προτεινόμενη αναθεώρηση.

➤ Σενάριο 1 (Προτεινόμενο Σενάριο)

Εξετάστηκε ως προτεινόμενο σενάριο συμβατό με τους Στρατηγικούς Στόχους του ΕΣΠΑ 2014-2020. Οι παρεμβάσεις (υποδομές και θεσμικά μέτρα) του αναθεωρημένου ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, στα πλαίσια του Σεναρίου 1, επικεντρώνονται σε 17 Τομείς Προτεραιότητας (συμπεριλαμβανόμενης της Τεχνικής Βοήθειας) και 34 Ειδικούς Στόχους.

➤ Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο) – Εξετάστηκε ως εναλλακτικό σενάριο συμβατό με τους Στρατηγικούς Στόχους του ΕΣΠΑ 2014-2020, όπως αυτοί υιοθετήθηκαν και ισχύουν στην περίπτωση του Σεναρίου 1. Οι παρεμβάσεις (υποδομές και θεσμικά μέτρα) του αναθεωρημένου ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020, στα πλαίσια του Σεναρίου 2, επικεντρώνονται σε 17 Τομείς Προτεραιότητας (συμπεριλαμβανόμενης της Τεχνικής Βοήθειας) και 33 Ειδικούς Στόχους.

Συνεπώς, η διάρθρωση του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 στα πλαίσια του Σεναρίου 2 σχεδόν ταυτίζεται με την αντίστοιχη του Σεναρίου 1. Το Σενάριο 2 (Εναλλακτικό Σενάριο) διαφοροποιείται ως προς το Σενάριο 1 ως προς την ενσωμάτωση συγκεκριμένων σημαντικών Δράσεων, οι οποίες διαφοροποιούν σημαντικά τόσο το μείγμα των παρεμβάσεων, όσο και την κατανομή της χρηματοδότησης μεταξύ των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και εντέλει των Αξόνων Προτεραιότητας.

Πιο συγκεκριμένα, το Σενάριο 2 περιλαμβάνει την υλοποίηση δυο μεγάλων οδικών παρεμβάσεων (Παράκαμψη Χαλκίδας και Ψαχνών, Οδικό Τμήμα Μπράλος – Άμφισσα), έναντι των δύο μεγάλων παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στο Το Σενάριο 1 (Έργα για την ανάπτυξη του Φαληρικού Όρμου, Έργο Διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ (Φάση II, Διασύνδεση Κρήτη - Αττική).

Από τη σύγκριση του Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1) με το Βασικό Σενάριο και το Εναλλακτικό Σενάριο (Σενάριο 2) προκύπτει ότι το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ευμενέστερο του Βασικού Σεναρίου και του Εναλλακτικού Σεναρίου στις περισσότερες περιβαλλοντικές παραμέτρους. Πιο αναλυτικά:

I) Από τη σύγκριση του Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1) με το Βασικό Σενάριο προκύπτει ότι:

Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ευμενέστερο του Βασικού Σεναρίου όσον αφορά σε όλες τις Περιβαλλοντικές Παραμέτρους (Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα, Ατμόσφαιρα, Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή, Θόρυβος, Υδάτινοι Πόροι, Τοπίο, Έδαφος, Πληθυσμός – Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον, Ανθρώπινη Υγεία, Χρήσεις γης –

Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία, Πολιτιστική Κληρονομιά), εκτός από την Πολιτιστική Κληρονομιά, όπου ισοβαθούν.

II) Από τη σύγκριση του Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1) με το Εναλλακτικό Σενάριο (Σενάριο 2) προκύπτει ότι:

Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ευμενέστερο του Εναλλακτικού Σεναρίου όσον αφορά στις περισσότερες περιβαλλοντικές παραμέτρους (Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα, Ατμόσφαιρα, Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή, Υδάτινοι Πόροι, Τοπίο, Έδαφος, Ανθρώπινη Υγεία, Πολιτιστική Κληρονομιά).

Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι δυσμενέστερο του Εναλλακτικού Σεναρίου όσον αφορά στην περιβαλλοντική παράμετρο Πληθυσμός – Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον.

Το Προτεινόμενο Σενάριο είναι ισοδύναμο του Βασικού Εναλλακτικού όσον αφορά στις περιβαλλοντικές παραμέτρους Χρήσεις γης – Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία και Πολιτιστική Κληρονομιά.

Β.2) ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η αξιολόγηση των δράσεων της πρότασης δης αναθεώρησης πραγματοποιείται για τους τομείς που προβλέπονται από την Οδηγία 2001/42/ΕΚ και συγκεκριμένα:

Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα	Θόρυβος	Έδαφος	Πολιτιστική Κληρονομιά
Ατμόσφαιρα	Υδάτινοι Πόροι	Πληθυσμός – Ανθρώπινη Υγεία	Οι σχέσεις μεταξύ των ανωτέρω παραγόντων
Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή	Τοπίο	Χρήσεις γης – Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία	

Τα κριτήρια με τα οποία γίνεται η αξιολόγηση σε αυτό το επίπεδο περιλαμβάνουν:

- Το είδος της επίπτωσης που αναμένεται, (θετική, αρνητική ή ουδέτερη).
- Τον κίνδυνο (πιθανότητα) εμφάνισης της επίπτωσης, (αμελητέα, χαμηλή, μέση ή βέβαιη)
- Την ένταση της επίπτωσης, (αμελητέα, ασθενή, μέτρια ή σημαντική)
- Την έκταση της επίπτωσης, (στο πεδίο, τοπική, περιφερειακή, εθνική ή διεθνή/διασυνοριακή)
- Την αναστρεψιμότητα εμφάνισης της επίπτωσης, (αναστρέψιμη ή μη-αναστρέψιμη επίπτωση)
- Τη διάρκεια της επίπτωσης, (βραχυπρόθεσμη, μακροπρόθεσμη ή μόνιμη)
- Τη σωρευτικότητα της επίπτωσης, (σωρευτική ή μη-σωρευτική επίπτωση).

Στη ΣΜΠΕ παρουσιάζονται οι επιπτώσεις στις Περιβαλλοντικές Παραμέτρους, σύμφωνα με τους Περιβαλλοντικούς Στόχους που έχουν τεθεί, καθώς και το μέγεθος και το είδος της επίπτωσης.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για την Περιβαλλοντική παράμετρο:

- **Βιοποικιλότητα**, αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις από τις παρεμβάσεις των συγκοινωνιακών μεταφορών (κυρίως των νέων οδικών αξόνων), που δύνανται να προκαλέσουν διάσπαση / κατακερματισμό βιοτόπων και απώλεια βιοποικιλότητας, εφόσον επιτραπεί η εγκατάστασή τους μέσα/κοντά σε σημαντικούς βιότοπους/προστατευόμενες περιοχές. Αντίθετα ισχυρές θετικές επιπτώσεις αναμένονται στο φυσικό βιοτικό περιβάλλον από δράσεις του ΕΠ που στοχεύουν στην ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των λειτουργιών των οικοσυστημάτων (όπως η ολοκλήρωση της εκπόνησης των ΕΠΜ/Ειδικών Εκθέσεων και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000, εποπτεία, παρακολούθηση και σχεδιασμός της διαχείρισης τύπων

οικοτόπων και ειδών και των Περιοχών Natura 2000, δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης για τη διατήρηση της Βιοποικιλότητας κτλ). Επίσης έμμεσες θετικές επιπτώσεις στο φυσικό βιοτικό περιβάλλον αναμένονται από πολλές παρεμβάσεις του ΕΠ, τόσο σε θεσμικό και διαχειριστικό επίπεδο (πχ. δράσεις βελτίωσης και διασφάλισης του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας) όσο και σε επίπεδο δραστηριοτήτων και υποδομών (πχ εφαρμογή μέτρων διαχείρισης των κινδύνων πλημμυρών, δράσεις βελτίωσης της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων, πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση, χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης, κλπ).

- **Ατμόσφαιρα**, αναμένονται δυσμενείς επιπτώσεις, από τις παρεμβάσεις των οδικών, λιμενικών και αερολιμενικών υποδομών που θα οδηγήσουν σε αύξηση των εκπομπών αέριων ρύπων, Όπως επίσης, αναμένεται να αυξηθούν τα υφιστάμενα επίπεδα εκπομπών αέριων ρύπων τοπικά, λόγω της υλοποίησης και λειτουργίας διάφορων υποδομών (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων, ΕΕΛ κτλ). Ωστόσο τα έργα που προβλέπονται σε σιδηροδρομικές μεταφορές και συγκοινωνίες σταθερής τροχιάς θα μειώσουν τα ποσοστά εκπομπών αερίων ρύπων και σωματιδίων, ενώ άλλες δράσεις όπως η ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιου κτηριακού δυναμικού, παραγωγής ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ ή με χρήση ΑΠΕ σε Νοσοκομεία, αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου με συστήματα φυσικού αερίου σε κατοικίες, αστικές αναπλάσεις με 'πράσινες υποδομές', υλοποίηση έργου διασύνδεσης της Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, ολοκλήρωση/επέκταση των υποδομών τηλεθέρμανσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κτλ, και επιπλέον οι δράσεις ανανέωσης υφιστάμενων Επιχειρησιακών Σχεδίων και εκπόνηση νέων για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε αστικές περιοχές, καταγραφή; εκπομπών ατμοσφαιρικής ρύπανσης κτλ, θα επιφέρουν ισχυρές θετικές επιπτώσεις στο ατμοσφαιρικό Περιβάλλον.

- **Κλίμα - Κλιματική Αλλαγή**: Μόνο θετικές αναμένονται να είναι οι επιπτώσεις στο κλίμα και στην κλιματική κρίση από όλες σχεδόν τις παρεμβάσεις του ΕΠ, συμπεριλαμβανομένου των μεταφορών σταθερής τροχιάς, την ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιου κτηριακού δυναμικού, της παραγωγής ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ ή με χρήση ΑΠΕ σε Νοσοκομεία, της αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου με συστήματα φυσικού αερίου σε κατοικίες, τις αστικές αναπλάσεις με 'πράσινες υποδομές', και την υλοποίηση του έργου διασύνδεσης της Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, ολοκλήρωση/επέκταση των υποδομών τηλεθέρμανσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Επιπλέον ισχυρές θετικές επιπτώσεις αναμένονται από δράσεις του ΕΠ που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης του αέρα και στην προαγωγή της χρήσης ΑΠΕ (όπως οι δράσεις εκπόνησης / επικαιροποίησης του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, ανανέωσης υφιστάμενων Επιχειρησιακών Σχεδίων και εκπόνηση νέων για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε αστικές περιοχές, καταγραφή; εκπομπών ατμοσφαιρικής ρύπανσης κτλ). Έμμεσες θετικές επιπτώσεις στο κλίμα και στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης αναμένονται από πολλές παρεμβάσεις του ΕΠ, τόσο σε θεσμικό και διαχειριστικό επίπεδο (δράσεις βελτίωσης και διασφάλισης του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας, 1η αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, εκπόνηση / επικαιροποίηση / αξιολόγηση και αναθεώρηση Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων για τον Τουρισμό, τις ΑΠΕ, τους ορυκτούς πόρους κτλ), όσο και σε επίπεδο δραστηριοτήτων και υποδομών (δράσεις βελτίωσης της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων, πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, προετοιμασία προς

επαναχρησιμοποίηση, χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων κλπ). Επιπλέον, πολλές από τις δράσεις του ΕΠ (Σχεδία Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας, αντιπλημμυρική προστασία, ετοιμότητα φορέων για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών κτλ) αναμένεται να συνδράμουν θετικά στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (όπως είναι τα πλημμυρικά φαινόμενα, η διάβρωση ακτών, η διαχείριση ακραίων καιρικών φαινομένων και καταστροφών κτλ).

- **Υδατικοί Πόροι:** Ισχυρές θετικές επιπτώσεις αναμένονται από δράσεις του ΕΠ που στοχεύουν στην διαχείριση και στην παρακολούθηση των υδατικών πόρων και των σχετιζόμενων με αυτούς δραστηριοτήτων (δράσεις βελτίωσης και διασφάλισης του πλαισίου ορθολογικής και αειφόρου διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας, 1η αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, 1η αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής, Εφαρμογή της Οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης την περίοδο 2014- 2020', παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης των θαλάσσιων υποπεριοχών/αναβάθμιση και λειτουργική επικαιροποίηση του δικτύου παρακολούθησης, ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών για την εξασφάλιση της επάρκειας του νερού για ανθρώπινη κατανάλωση' κτλ).

Επιπρόσθετα, θετικές επιπτώσεις στους υδατικούς πόρους αναμένονται από πολλές παρεμβάσεις του ΕΠ σε επίπεδο δραστηριοτήτων και υποδομών (εφαρμογή μέτρων διαχείρισης των κινδύνων πλημμυρών, δράσεις βελτίωσης της συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων, πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, προετοιμασία προς επαναχρησιμοποίηση, χωριστή συλλογή και ανακύκλωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της κομποστοποίησης, δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων σε νησιά και μικρούς απομακρυσμένους οικισμούς, δράσεις αστικών αναπλάσεων, ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών για την εξασφάλιση της επάρκειας του νερού για ανθρώπινη κατανάλωση κτλ).

Δυσμενείς επιπτώσεις αναμένονται από τις παρεμβάσεις πρωτίστως των οδικών υποδομών και δευτερευόντως των υπόλοιπων μεταφορικών υποδομών, με σημαντικότερες στη συνέχεια του υδρογραφικού δικτύου και στην ποιότητα των υδάτων, από τα γραμμικά έργα (κυρίως τους νέους οδικούς άξονες) και δευτερευόντως από τα εμβαδικά έργα.

Αντίθετα, κατά τη φάση λειτουργίας ποικίλων πράξεων αναμένονται έμμεσες θετικές επιπτώσεις στο φυσικό βιοτικό περιβάλλον λόγω του περιορισμού ρυπαντικών εκπομπών αέριων ρύπων, οι οποίοι ως επί το πλείστον τελικά καταλήγουν στο έδαφος και στους υδατικούς πόρους (όπως προκύπτει από τις δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης Δημόσιων Κτιρίων, αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου με συστήματα φυσικού αερίου σε κατοικίες, κατασκευή και λειτουργία γραμμής Μετρό σε αστικό περιβάλλον, υλοποίηση έργου διασύνδεσης της Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, κτλ).

Β.3) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΜΕΝΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στη συνέχεια της ΣΜΠΕ ακολουθεί κεφάλαιο, όπου προτείνονται οι βασικές κατευθύνσεις για την πρόληψη των επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ σε κάθε παράμετρο και ακολουθεί το Σύστημα Παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από τις προτάσεις για την πρόληψη των επιπτώσεων από την υλοποίηση του ΕΠ, σε κάποιες από τις Περιβαλλοντικές παραμέτρους:

Για την Περιβαλλοντική Παράμετρο **Βιοποικιλότητα, χλωρίδα και πανίδα**, προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η επίδραση κάθε έργου στην βιοποικιλότητα της περιοχής (μεμονωμένα και σωρευτικά) θα πρέπει να εξετάζεται διεξοδικά στην αντίστοιχη ΜΠΕ των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων, όπου θα πρέπει να διατυπώνονται και όλα τα απαραίτητα μέτρα πρόληψης/αντιμετώπισης/επανόρθωσης των επιπτώσεων.
 - Ο σχεδιασμός να είναι σε πλήρη συμβατότητα με το Ν. 3937/2011 «περί βιοποικιλότητας» και τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα και τις Αποφάσεις που αφορούν τις προστατευόμενες περιοχές. Να υλοποιούνται λεπτομερείς οικολογικές αξιολογήσεις όπου απαιτείται σύμφωνα με τους Ν. 3937/2011, Ν. 4014/2011 και Ν. 4685/2020, όπως ανά περίπτωση ισχύουν.
 - Κατά τη φάση σχεδιασμού, επιλογή κατάλληλης χωροθέτησης, έτσι ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η χωροθέτηση υποδομών εντός προστατευόμενων περιοχών ή σε εγγύτητα με προστατευόμενες περιοχές που δύναται να επηρεαστούν δυσμενώς. Όπου αυτό δεν είναι δυνατόν, να καταβάλλεται προσπάθεια ώστε κατά τον σχεδιασμό των έργων να θίγεται στον μικρότερο δυνατό βαθμό η ακεραιότητα και η συνεκτικότητα τόσο του ίδιου του τόπου, όσο και η συνέχεια μεταξύ τόπων με συναφείς στόχους διαχείρισης και ειδή χαρακτηρισμού.
 - Στην περίπτωση που θα υπάρξουν χωροθετήσεις υποδομών εντός προστατευόμενων περιοχών, να γίνεται λεπτομερής μνεία των επιπτώσεων (μεμονωμένα και σωρευτικά) στις αντίστοιχες ΜΠΕ και ΕΟΑ των επιμέρους έργων, όπου να προσδιορίζεται ποια είδη τοπικής, εθνικής ή διεθνούς σημασίας μπορεί να κινδυνεύσουν τόσο από την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου, όσο και από την αθροιστική επίδραση των ανάλογων υποδομών της περιοχής
 - Για τον σχεδιασμό των έργων να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι σύγχρονες αρχές οικολογικού σχεδιασμού, οι βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση και οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογικές επιλογές, για την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κάθε έργου, την αύξηση της περιβαλλοντικής απόδοσης του και την ελαχιστοποίηση δυνητικών δυσμενών άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων του.
 - Να εφαρμόζονται τα κατάλληλα μέτρα ενσωμάτωσης στο περιβάλλον και αποκατάστασης σε περίπτωση που οι υποδομές υλοποιούνται σε θέσεις με δασική ή φυσική βλάστηση και να εφαρμόζονται ολοκληρωμένα προγράμματα φυτοτεχνικών παρεμβάσεων στις νέες ή αναβαθμισμένες υποδομές.
 - Στις περιπτώσεις αστικών αναπλάσεων και στις διαμορφώσεις εξωτερικών χώρων εντός ή εκτός αστικού περιβάλλοντος, να καταρτίζονται και να υλοποιούνται διαμορφώσεις τοπίου και φυτεύσεις έπειτα από την εκπόνηση των σχετικών φυτοτεχνικών μελετών (στις οποίες να προτιμηθούν οι παρεμβάσεις με φυτεύσεις ενδημικών ειδών χλωρίδας).
 - Η ανάπτυξη (και οι αντίστοιχες επιπτώσεις στο περιβάλλον) του τουρισμού θα πρέπει να παρακολουθούνται και σε περίπτωση υπέρβασης της φέρουσας ικανότητας ή καταγραφής δυσμενών περιβαλλοντικά επιπτώσεων να ενεργοποιούνται μέτρα αντιμετώπισης των σχετικών επιπτώσεων.
 - Στις περιπτώσεις συγκοινωνιακών υποδομών και μεταφορικών δραστηριοτήτων, ο σχεδιασμός να ενσωματώνει τη λήψη διορθωτικών μέτρων διευκόλυνσης μετακίνησης πανίδας (διαβάσεις πανίδας, πράσινες γέφυρες, χρήση σηράγγων σε ορεινές περιοχές κλπ.) και δημιουργία (και συντήρηση) πράσινων υποδομών με παράλληλη μείωση ταχυτήτων μέσα από προστατευόμενες περιοχές για τη μείωση κινδύνου ατυχημάτων σε είδη της πανίδας και της ορνιθοπανίδας.
- Για την Περιβαλλοντική Παράμετρο **Ατμόσφαιρα**, προτείνονται τα ακόλουθα:
- Αξιοποίηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος που συντελούν στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και στη προώθηση των φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μεταφοράς.
 - Συνδυασμός των προτεινόμενων παρεμβάσεων του ΕΠ με ανάλογες δράσεις στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής (οι οποίες θα πρέπει να προάγουν την ανάπτυξη των

υποδομών ΑΠΕ και την πλήρη προώθηση της χρήσης τους), καθώς και της ηλεκτροκίνησης των οχημάτων, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο μέγιστος βαθμός συμπληρωματικής λειτουργικότητας.

- Ο σχεδιασμός των συγκοινωνιακών υποδομών (ιδιαίτερα των οδικών έργων) να περιλαμβάνει ως προτεραιότητα την μείωση των χρονοαποστάσεων, καθώς από τη μείωση στις χρονοαποστάσεις που θα προκληθεί από την αναβάθμιση των αντίστοιχων δικτύων/υποδομών, αναμένεται να αντισταθμιστούν εν μέρει οι αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας.

- Για τον σχεδιασμό των έργων να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι σύγχρονες αρχές οικολογικού σχεδιασμού, οι βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση και οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογικές επιλογές, για την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κάθε έργου, την αύξηση της περιβαλλοντικής απόδοσης του και τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών αερίων ρύπων.

- Κατά μήκος των αξόνων ή σε συγκεκριμένες θέσεις των νέων υποδομών (και ιδιαίτερα πλησίον δημοφιλών ανθρωπογενών χρήσεων και οικιών) να εγκατασταθεί σύστημα παρακολούθησης των συγκεντρώσεων αερίων ρύπων έτσι ώστε να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται δυνητικές υπερβάσεις των ορίων τους.

- Στις περιπτώσεις αστικών αναπλάσεων και στις διαμορφώσεις εξωτερικών χώρων εντός ή εκτός αστικού περιβάλλοντος, να καταρτίζονται και να υλοποιούνται διαμορφώσεις τοπίου και φυτεύσεις έπειτα από την εκπόνηση των σχετικών φυτοτεχνικών μελετών (στις οποίες να προτιμηθούν οι παρεμβάσεις με φυτεύσεις ενδημικών ειδών χλωρίδας).

Για την Περιβαλλοντική Παράμετρο **Κλίμα – Κλιματική Αλλαγή**, προτείνονται τα ακόλουθα:

- Αξιοποίηση των παρεμβάσεων του Προγράμματος που συντελούν στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και στη προώθηση των φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μεταφοράς.

- Συνδυασμός των προτεινόμενων παρεμβάσεων του ΕΠ με ανάλογες δράσεις στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής (οι οποίες θα πρέπει να προάγουν την ανάπτυξη των υποδομών ΑΠΕ και την πλήρη προώθηση της χρήσης τους), καθώς και της ηλεκτροκίνησης των οχημάτων, έτσι ώστε να επιτευχθεί ο μέγιστος βαθμός συμπληρωματικής λειτουργικότητας.

- Για τον σχεδιασμό των έργων να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι σύγχρονες αρχές οικολογικού σχεδιασμού, οι βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση και οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογικές επιλογές, για την μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος κάθε έργου, την αύξηση της περιβαλλοντικής απόδοσης του και τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών ΑτΘ.

- Ο σχεδιασμός των συγκοινωνιακών υποδομών (ιδιαίτερα των οδικών έργων) να περιλαμβάνει ως προτεραιότητα την μείωση των χρονοαποστάσεων, καθώς από τη μείωση στις χρονοαποστάσεις που θα προκληθεί από την αναβάθμιση των αντίστοιχων δικτύων/υποδομών, αναμένεται να αντισταθμιστούν εν μέρει οι αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας.

- Ο σχεδιασμός κάθε έργου χωριστά να ενσωματώνει και τα απαραίτητα μέτρα για την αντιμετώπιση της ευπάθειας του έργου σε φαινόμενα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, την εξασφάλιση της Ανθεκτικότητας και Προσαρμογής του στην Κλιματική Αλλαγή και την επίτευξη της Κλιματικής Ουδετερότητας του. Ανάλογα, κατά τη λειτουργία κάθε έργου να εφαρμόζονται όλα εκείνα τα μέτρα που θα ελαχιστοποιούν τη συνεισφορά του έργου σε εκπομπές που συνδράμουν στην εκδήλωση του φαινομένου του θερμοκηπίου. Τα παραπάνω να εξετάζονται αναλυτικά στα πλαίσια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε έργου και στην περίπτωση που δεν απαιτείται η εκπόνηση ΜΠΕ, να συντάσσονται αυτοτελής

εκθέσεις Ανθεκτικότητας και Προσαρμογής του έργου στην Κλιματική Αλλαγή και επίτευξης της Κλιματικής Ουδετερότητας.

- Στις περιπτώσεις αστικών αναπλάσεων και στις διαμορφώσεις εξωτερικών χώρων εντός ή εκτός αστικού περιβάλλοντος, να καταρτίζονται και να υλοποιούνται διαμορφώσεις τοπίου και φυτεύσεις έπειτα από την εκπόνηση των σχετικών φυτοτεχνικών μελετών (στις οποίες να προτιμηθούν οι παρεμβάσεις με φυτεύσεις ενδημικών ειδών χλωρίδας).

Για την Περιβαλλοντική Παράμετρο **Ύδατα**, προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η χωροθέτηση των έργων να γίνει σε θέσεις που δεν επηρεάζεται το υδρογραφικό δίκτυο και λαμβάνονται υπόψη την παράμετρο της πρόληψης των πλημμυρών.

- Στις περιπτώσεις κατασκευής νέων υποδομών και επέκτασης/βελτίωσης/αναβάθμισης υφιστάμενων, θα πρέπει να προβλεφθεί κατά το στάδιο του σχεδιασμού οι όποιες παρεμβάσεις να περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα και τις τεχνικές υποδομές έτσι ώστε να μην προκύπτουν σημαντικές επιπτώσεις στο υδατικό περιβάλλον λόγω ρύπανσης ή μεταβολών (ποσοτικών ή ποιοτικών) του υδρογραφικού δικτύου.

- Ο σχεδιασμός των έργων να περιλαμβάνει πρακτικές μείωσης της κατανάλωσης νερού (ιδιαίτερα στην περίπτωση που αυτό απαιτείται στα πλαίσια των παραγωγικών δραστηριοτήτων), μείωσης της παραγωγής υγρών αποβλήτων και προστασίας των υδάτινων αποδεκτών με τη βέλτιστη επεξεργασία των αποβλήτων τους.

- Κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας των έργων προτείνεται τόσο ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (στερών και υγρών), όσο και η εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων σε θέσεις παρακείμενες των παρεμβάσεων στην περίπτωση γειννίασης με σημαντικούς υδάτινους αποδέκτες.

- Στα σημεία που οι οδικοί άξονες διασταυρώνονται με σημαντικούς υδάτινους αποδέκτες προτείνεται η εγκατάσταση και λειτουργία Μονάδων Ελέγχου Ρύπανσης (PCUs).

Γ. Παρατηρήσεις επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

α) Συμφωνούμε με την πρόκριση του Προτεινόμενου Σεναρίου (Σενάριο 1). Παρόλο που και στα δύο σενάρια πληρούνται οι στρατηγικοί στόχοι για τις μεταφορές και παράλληλα διασφαλίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη, με την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος για το σύνολο της χώρας, το Σενάριο 1 στον Άξονα Προτεραιότητας 10 στον Ειδικό Στόχο 39 «Μείωση της εξάρτησης της Χώρας από το πετρέλαιο», περιλαμβάνει τη **Δράση** του Έργου της Διασύνδεσης της Κρήτης με το ΕΣΜΗΕ (Φάση II, Διασύνδεση Κρήτη - Αττική), η οποία δράση έχει απαλειφθεί από το Σενάριο 2.

Σύμφωνα με την περιγραφή της συγκεκριμένης δράσης, θα υλοποιηθεί το 1ο στάδιο της Φάσης II του ευρύτερου έργου της διασύνδεσης της Κρήτης με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ).

Η Φάση II περιλαμβάνει τη διασύνδεση Κρήτης –Αττικής, η οποία θα υλοποιηθεί με έναν διπολικό σύνδεσμο συνεχούς ρεύματος υψηλής τάσης (HDVC) 2*500MW. Η επίτευξη της ασφάλειας εφοδιασμού του νησιού, μαζί με την ανάγκη αύξησης της ικανότητας απορρόφησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ είναι οι κυριότεροι λόγοι για την επιλογή δύο ισχυρών σημείων σύνδεσης, τον υφιστάμενο σταθμό υψηλής τάσης (KYT) Κουμουνδούρου στην Αττική και την περιοχή Δαμάστα του Δήμου Μαλεβιζίου του Νομού Ηρακλείου. Στο 1ο στάδιο περιλαμβάνονται επιμέρους έργα (μελέτη – κατασκευή) απαραίτητων χωματουργικών και κτιριακών εγκαταστάσεων σταθμών μετατροπής VSC AC / DC και νέου υποσταθμού GIS, έργα σύνδεσης, Η/Μ εξοπλισμό, υποδομές για την εγκατάσταση όλων των απαραίτητων καλωδίων, παραγωγή και εγκατάσταση όλων των απαραίτητων

καλωδίων, απαραίτητες δοκιμές, μελέτες, ολοκλήρωση της σχεδίασης και έναρξη της κατασκευής των απαραίτητων σταθμών ηλεκτροδίων και λοιπές σχετικές ενέργειες.

β) Να δοθεί προτεραιότητα στις δράσεις αναβάθμισης τμημάτων του Βορείου Οδικού Άξονα Κρήτης και δράσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας Βορείου Οδικού Άξονα Κρήτης, που προτείνονται στον Άξονα Προτεραιότητας 4 στους Ειδικούς Στόχους 2 και 3.

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις δράσεις 'Αναβάθμιση οδικού άξονα ΒΟΑΚ, τμήμα Γούρνες – Χερσόνησος', 'Αναβάθμιση ΒΟΑΚ κατά τμήματα και Σύνδεση αστικών περιοχών με τον ΒΟΑΚ (Μουριές), που ενισχύουν τόσο τη διασυνδεσιμότητα / συμπληρωματικότητα του οδικού δικτύου της Κρήτης με τα άλλα μεταφορικά δίκτυα του νησιού, όσο και τη σύνδεση σημαντικών πόλεων/τουριστικών πόλων της Κρήτης, συμβάλλοντας έτσι στον Ειδικό Στόχο 2.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά δράσεις βελτίωσης της οδικής ασφάλειας σε επικίνδυνα σημεία του ΒΟΑΚ, με εστιασμένες βραχυπρόθεσμες παρεμβάσεις για βελτίωση των τμημάτων υψηλής επικινδυνότητας, συμβάλλοντας έτσι στον Ειδικό Στόχο 3.

γ) Συμφωνούμε με τα Μέτρα Αντιμετώπισης των επιπτώσεων που προτείνονται στην ΣΜΠΕ (παρ. 9.4) και αφορούν σε βασικές κατευθύνσεις για την πρόληψη των επιπτώσεων από την εφαρμογή των δράσεων της 6ης αναθεώρησης του ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, στις παραμέτρους βιοποικιλότητα, ατμόσφαιρα, κλίμα- κλιματική αλλαγή, ύδατα, έδαφος, τοπίο, ακουστικό περιβάλλον, αλλά και στις υπόλοιπες παραμέτρους που επηρεάζονται λιγότερο. Επίσης συμφωνούμε με το προτεινόμενο Πρόγραμμα Παρακολούθησης (παρ. 9.5).

δ) Τονίζουμε τα Μέτρα Αντιμετώπισης που αφορούν την προστασία της **βιοποικιλότητας**, με την πρόταση να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η ανάπτυξη υποδομών εντός σημαντικών βιοτόπων και προστατευόμενων περιοχών και επίσης για την προστασία των **υδάτων**, κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας των νέων υποδομών να γίνεται σχεδιασμός και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (στερών και υγρών).

ε) Επίσης υπογραμμίζουμε ότι στον σχεδιασμό κάθε έργου χωριστά θα πρέπει να εξετάζεται η ευπάθειά του στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να προτείνονται τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της Ανθεκτικότητας και Προσαρμογής του.

Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι το ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ κατά το μεγαλύτερό του μέρος αφορά σε έργα και δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και ταυτόχρονα ευθυγραμμίζεται με άλλα Σχέδια και Προγράμματα που έχουν ήδη εξετάσει και ενσωματώσει την περιβαλλοντική διάσταση.

Εξάλλου κάθε έργο και παρέμβαση θα αντιμετωπίζεται ξεχωριστά στις επιμέρους Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που θα κατατίθενται στην υπηρεσία μας για να γνωμοδοτήσει.

9. Την εισήγηση της κας **Καργάκη Λένας**, προϊσταμένη τμήματος Κλιματικής Αλλαγής και Ενεργειακού Σχεδιασμού Δ/νσης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ.
10. Την εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Περιβάλλοντος & Χωροταξίας κ. **Ξυλούρη Νικόλαου**, με την οποία μεταξύ άλλων ανέφερε «εισηγούμαι στην Επιτροπή να γνωμοδοτήσει θετικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της **αναδιαμορφωμένης πρότασης 6ης Αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020**, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της γνωμοδότησης της Υπηρεσίας, σύμφωνα με το αριθμ. πρωτ. **394815/21-11-2023** έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ.
11. **Τις απόψεις των μελών της Επιτροπής.**

Μετά από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Γνωμοδοτεί θετικά για τους Περιβαλλοντικούς Όρους της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της **αναδιαμορφωμένης πρότασης 6ης Αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020**, με τους όρους και τις προϋποθέσεις της γνωμοδότησης της Υπηρεσίας, σύμφωνα με το αριθμ. πρωτ. **394815/21-11-2023** έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού ΠΚ., και σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Στην παρούσα απόφαση **γνωμοδοτεί αρνητικά** ο κ. **Μαρινάκης Αλέξανδρος** τακτικό μέλος της Επιτροπής, για τους λόγους που ανέφερε και καταγράφηκαν στα πρακτικά

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
Ηράκλειο **28-11-2023**

**Ο Πρόεδρος της Επιτροπής
Περιβάλλοντος και Χωροταξίας**

Τα Μέλη

**Νίκος Ξυλούρης
Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος ΠΚ**